

Teologická fakulta Jihočeské university v Českých Budějovicích

Posudek diplomové práce

Petra Maňurová, *Etické dilema a etický konflikt v evropské kultuře*

Autorka se na příkladu dvou paradigmatických postav evropské kultury, Antigony a Hamleta, pokouší o představení a prozkoumání etického konfliktu a narušení lidského údělu. Práce má čtyři kapitoly – po úvodních dvou, jež jsou věnovány oběma literárním postavám, si autorka ve třetí kapitole všimá hodnocení dilematičnosti lidské existence v existencialismu, postmodernismu a u křesťanského teologa Karla Vrány. V poslední, čtvrté kapitole se pokouší o jakési zhodnocení možností řešení etických dilemat.

Práce si klade vysoké cíle: chce „posloužit nejen sociálním pracovníkům, ale i lidem, kteří ve svém životě hledají odpovědi na otázky, které je trápí“ (str. 7, podobně str. 70). Je třeba hned na úvod říci, že tuto ambici zdaleka nenaplní. O důvodech něco napovídá již patetická neskromnost uvedeného citátu. Myslí-li si autorka, že na 70 stranách textu, s použitím dosti malého množství odborné literatury a s malou zkušeností s psaním podobných textů, bude schopna řešit problémy lidí, kteří se „trápí“, je to nejen poněkud domyšlivé, ale rovněž svědčí o tom, že autorka během psaní pochopila jen velmi málo o možnostech člověka určovat autonomně svůj a cizí osudy. Právě to ovšem bylo tématem diplomové práce.

Přes značnou snahu vedoucího práce je stylistické zvládnutí textu pod úrovní studenta bakalářského studia. Tato skutečnost velice ztěžuje hodnocení práce, protože zhusta není zřejmé, co autorka míní. Text je někdy na hranici srozumitelnosti, není zřejmé, kdo je podmětem věty atp. (viz např. str. 19). Někdy nejasnost přechází až do rozpornosti – např. motivace Antigony je jednou popisována jako rodinně emocionální, jednou jako náboženská (např. str. 14).

Text dále postrádá jasnou argumentační linii, čtenář se může pouze dohadovat, jaké je hledisko autorčina výběru témat a argumentů. Výsledkem je zvláštní textový sled, který působí dojmem naprosté libovolnosti – pokud neexistuje jasné pojítka mezi dvěma po sobě jdoucími myšlenkami, může vlastně následovat cokoli po čemkoli. Tomu odpovídá i skutečnost, že názvy kapitol často neodpovídají jejich obsahu. Čtenář získává dojem, že o stejné věci už jednou četl. Jednotlivá problematická místa přitom zde není vůbec třeba lokalizovat – nacházejí se totiž bezmála na každé stránce. Chybí jakákoli vypočítanost, jakýkoli ohled na čtenáře, směřování myšlenky; text se nikam nevyvíjí, naopak nacházíme neustálé regresy na argumentačně odlišnou, dřívější či „nižší“ rovinu. Tak i zpočátku slibný rozběh kap. 4.2 ústí opět do banality: je nám sděleno, že člověk se nesmí zabít.

Text má nejčastěji podobu neobratné parafráze sekundárních zdrojů. Výsledkem je pouhý kompilát bez významu pro čtenáře a obávám se, že i pro autorku. Jak již bylo naznačeno, práce vychází z dosti omezeného počtu odborných titulů, na nichž je autorka většinou zcela závislá – což ovšem neznamená, že by byla vždy schopna je věrně parafrázovat (viz např. str. 56). Ty jsou dále doplněny několika spíše populárními texty a několika příručkami. Další odbornější texty jsou zařazeny pouze *pro forma* – s tématem často nijak nesouvisejí (např. Rotter, str. 34, Lochman, str. 38, Weber, str. 61 atd. atd.). Jako formální chybu lze hodnotit i fakt, že někteří zásadní autoři jsou – přes výslovná upozornění vedoucího práce – citováni pouze z příruček (např. Hume z Anzenbachera, str. 13).

Vlastní autorčiny vstupy se omezují na několik banálních pouček, které nemají nic společného s etickou reflexí (viz zejm. celá 4. kapitola). Někdy se objeví náhlé hodnocení, které nejen kontrastuje s předchozí rovinou argumentace, ale jakožto ničím nepodložené působí jako jakýsi výkřik (str. 47). Příkladem mohou být třeba popisy z oblasti partnerských vztahů (str. 56, 57, 69), které dokonce navozují dojem, že autorka zde řeší nějaké své osobní otázky. Závěrečná kapitola je pak přímo jakousi sbírkou hesel a moralismů, jež by bylo možné shrnout jedinou větou: Hřešit se nemá! Čtenář nemůže než souhlasit, ovšem otázkou je, zda jej tento souhlas může těšit.

Po obsahové stránce se sice po značném úsilí podařilo zachovat určitou míru věcnosti, ovšem pouze za cenu dosti značné myšlenkové neurčitosti textu (zdá se, že rozsáhlé pasáže musely být zkrátka vyškrtány). Je otázka, zda se autorce daří skutečně ukázat inspirativnost obou literárních postav pro tematiku lidské dilematičnosti. Chybí rovněž jakákoli spojnice mezi Antigonou a Hamletem. Zajímavý náznak v tomto směru na základě Kierkegaardova rozlišení mezi tragickým hrdinou a rytířem víry (str. 43) zůstává bohužel nerozvinut. Autorce nelze upřít značnou snahu a rozhodný tah na bránu – už to, že dovedla svůj podnik až ke státním zkouškám, svědčí o její houževnatosti. Sám za sebe proto s jistým váháním doporučuji práci k obhajobě. – Zda však tyto vlastnosti stačí k získání magisterského titulu, nechávám na posouzení zkušební komise.

